

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Олена КРАВЧУК, 1985 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2022 році Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини за спеціальністю Освітні, педагогічні науки, працює на посаді заступника директора навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Національної поліції України Одеського державного університету внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України, м. Одеса, виконала акредитовану освітньо-наукову програму «Освітні, педагогічні науки».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Уманського національного університету Міністерства освіти і науки України, м. Умань, від 28.05.2026 року №01-05/54, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – Оксани БЯЛИК, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри педагогіки та освітнього менеджменту, Уманський національний університет.

Рецензента – Юлії ТАНАСІЙЧУК, доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, в.о. завідувача кафедри медико-біологічних дисциплін та військово-патріотичної підготовки, Уманський національний університет.

Офіційних опонентів – Тетяни КУЧАЙ, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладом освіти, Закарпатський угорський університет імені Ференца Ракоці II;

Валентини МІРОШНІЧЕНКО, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри педагогіки, Національний університет біоресурсів та природокористування України;

Олени ФЕДОРЕНКО, доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри психології, соціології, та педагогіки, Харківський національний університет внутрішніх справ,

на засіданні 17 липня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка Олені КРАВЧУК на підставі публічного захисту дисертації «Підготовка бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Дисертацію виконано в Уманському національному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Умань.

Науковий керівник – Світлана СОВГІРА, доктор педагогічних наук, професор, Уманський національний університет, професор кафедри біології та хімії.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису.

Дисертація відповідає вимогам п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Здобувачка має 14 наукових публікацій за темою дисертації, з яких 6 статей у наукових виданнях включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, 1 – в іноземному періодичному виданні, 7 – праці апробаційного характеру.

Наукові публікації, зараховані за темою дисертації, відповідають вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами):

1. Кравчук О. В. Зміст соціально-профілактичної діяльності майбутніх фахівців правоохоронних органів з правопорушень підлітків. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький, 2024. Вип. 215. С. 191–196. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-215-191-196>

2. Совгіра С., Кравчук О. Компонентний склад здатностей правоохоронних органів встановлювати довірчі взаємини з населенням різних категорій. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. Умань, 2024. Вип. 2. С. 87–95. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.2.2024.306330>

3. Кравчук О. В. Педагогічні можливості профілактичної діяльності майбутніх фахівців правоохоронних органів із підлітками. Наукові записки. 2024. № 6. С. 104–109. DOI: https://doi.org/10.59694/ped_sciences.2024.06.104

4. Кравчук О. В. Сутність, зміст та особливості психолого-педагогічної підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками. Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»). 2025. № 3(49). С. 626–637. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-3\(49\)-626-637](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-3(49)-626-637)

5. Кравчук О. Теоретичні передумови посилення інтеграції змісту та процесу підготовки майбутніх фахівців правоохоронних органів. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький, 2024. Вип. 213. С. 173–178. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-213-173-177>

6. Кравчук О. Аналіз готовності майбутніх правоохоронців до комунікації з неповнолітніми у соціально небезпечних ситуаціях. Суспільство та національні інтереси. 2025. № 10(18). С. 186–200. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-10\(18\)-186-199](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-10(18)-186-199)

У дискусії взяли участь та висловили зауваження:

Тетяна КУЧАЙ, офіційний опонент, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладом освіти, Закарпатський угорський університет імені Ференца Ракоці II.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Варто було б у першому та другому розділах унаочнити теоретичний матеріал рисунками, що вдосконалило б сприймання результатів дослідження.

2. У загальних висновках бажано було б детальніше виписати шляхи подальшого вивчення досліджуваної проблеми.

3. У дисертації наведено вагомі результати дослідницько-експериментальної роботи, однак окремі висновки могли б бути підсилені більш розгорнутим кількісним і якісним аналізом отриманих даних.

4. Мова та стиль викладу дисертаційного матеріалу відповідають науково-академічному стилю. Проте слід зазначити, що у тексті роботи зустрічаються незначні технічні помилки.

Валентина МІРОШНІЧЕНКО, офіційний опонент, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, Національний університет біоресурсів та природокористування України.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. На с. 179 у моделі підготовки майбутніх бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками подано перелік упроваджених авторкою вибіркового компонент. Є деяка відмінність у назві цих компонент в їх переліку на с. 193, с. 204 та с. 226 дисертації.

2. Авторка визначає (с. 197) педагогічні умови підготовки майбутніх бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками на основі аналізу педагогічних умов, запропонованих іншими авторами (додаток В). На наше переконання, варто було б також застосувати експертний аналіз.

3. У дисертаційному дослідженні, на нашу думку, варто було б обґрунтувати специфіку підготовки майбутніх бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками у воєнний період. Зокрема, згаданий на с. 47 проєкт «Шкільний офіцер поліції» з 2024 року набув нового змісту і назви «Офіцери служби освітньої безпеки». Його мета – захистити дітей у школах в умовах повномасштабної війни росії проти України та створити безпекове середовище після війни. Важливо, що при цьому офіцер служби освітньої безпеки – це не охоронець, а фахівець з питань безпеки в освітньому закладі. Окрім поліцейських навичок та виконання протоколу безпеки, він має знання з психології дитини, аби розуміти її та за потреби вчасно допомогти та вжити необхідних заходів. Реалізація проєкту розпочалася з регіонів, наближених до зони бойових дій.

4. На с. 189 обґрунтовано специфічні принципи формування готовності бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками: законності, соціальної спрямованості, превентивності, діалогічності, технологічної гнучкості, створення рефлексивного середовища. Вважаємо, методологічну основу досліджуваного процесу посилило б урахування дисертанткою принципу деонтологічності, оскільки деонтологічні норми є невід'ємним аспектом правоохоронної діяльності.

5. Додатки становлять значну за обсягом частину роботи. На наш погляд, доречно оформити частину матеріалу додатків у навчально-методичний посібник. Бажано було б у кожному з цих додатків зазначити, який діагностичний інструментарій є авторським, а де використано доробки інших дослідників.

Олена ФЕДОРЕНКО, офіційний опонент, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології, соціології, та педагогіки, Харківський національний університет внутрішніх справ.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У п.1.1. авторкою проведено різнобічний огляд і аналіз проблем, пов'язаних із особистісною характеристикою підлітка як суб'єкта соціальних взаємин у контексті причин виникнення в них девіантної поведінки, розглянуто закордонний досвід встановлення довірчих взаємин громадян, зокрема підлітків із правоохоронними органами. Проте, доречно було б більш детально розглянути вітчизняний досвід роботи поліцейських, наприклад, підрозділів ювенальної превенції з підлітками, а також проаналізувати зміст освітньо- професійних програм та навчальних планів підготовки поліцейських для підрозділів ювенальної превенції, яка реалізується у закладах вищої освіти МВС України.

2. При визначенні поняття «соціальна взаємодія фахівців правоохоронних органів з підлітками» доречно було б конкретизувати, які саме «засоби допомоги з превентивним функціоналом мобілізації їх сил та ресурсів» (стор. 70) використовує поліцейський при взаємодії з підлітками та більш чітко розглянути напрями, методи, форми і т.ін. соціальної взаємодії поліцейських з підлітками.

3. З урахуванням значного масиву матеріалу, пов'язаного із професійною діяльністю поліцейських, доречно було б виокремити найбільш типові ситуації соціальної взаємодії поліцейських з підлітками, що дозволило б підвищити ефективність підготовки бакалаврів до такої діяльності та надати роботі більш прикладного характеру.

4. У п.1.3 проаналізовано зміст та особливості професійної діяльності, завдання, функції та форми роботи працівників поліції різних підрозділів у контексті взаємодії з підлітками. На нашу думку, доречно було б визначити змістові та організаційні особливості освітнього процесу у ЗВО з підготовки поліцейських, які підвищують ефективність підготовки до такої взаємодії.

5. При реалізації формувального етапу експерименту необхідно було б вказати зміст яких саме освітніх компонентів (навчальних дисциплін) виступає основою формування готовності майбутніх бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками під час навчання у ЗВО.

6. При виокремленні методологічних підходів (стор. 181-185), на яких базується дослідження, на нашу думку, окрім розглянутих дисертанткою, слід було додати інтерактивний підхід, з яким безпосередньо пов'язані дві педагогічні умови з трьох запропонованих. Також цей підхід, на нашу думку, є ключовим у реалізації соціальної взаємодії правоохоронців з підлітками.

Юлія ТАНАСІЙЧУК, рецензент, доктор філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, в.о. завідувача кафедри медико-біологічних дисциплін та військово-патріотичної підготовки, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У вступі дисертації недостатньо чітко окреслено емпіричні передумови дослідження. Зокрема, доцільним було б подати короткий аналіз реальних труднощів соціальної взаємодії між працівниками правоохоронних органів і підлітками, спираючись на дані практики ювенальної превенції або результати попередніх досліджень.

2. У першому розділі дисертації доцільно було б більш системно представити зарубіжний досвід підготовки правоохоронців до роботи з підлітками, зокрема у країнах ЄС, із виокремленням педагогічних підходів, які могли б бути адаптовані до українських реалій.

3. Критерії та показники сформованості готовності бакалаврів правоохоронної діяльності до соціальної взаємодії з підлітками потребують більш чіткого розмежування. У деяких випадках показники мотиваційно-ціннісного та діяльнісно-поведінкового компонентів частково перетинаються за змістом.

4. У моделі підготовки бакалаврів правоохоронної діяльності недостатньо акцентовано міждисциплінарний характер підготовки. Зокрема, не повною мірою відображено роль психологічної, соціально-педагогічної та правової складових у формуванні готовності до соціальної взаємодії з підлітками.

Оксана БЯЛИК, голова разової спеціалізованої вченої ради, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради;

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Олені КРАВЧУК ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Оксана БЯЛИК